Finn Magnusen.
Antiquarisk-Historiske
Bemærkninger angaaende
de hedenske Nordbous
Kultur og Karakter.

Antiquarisk-Historiske

Bemærkninger

angaaende

de hedenske Nordboers

Kultur og Karakter,

ved

Finn Magnusen,
Professor.

Aftrykt af Maanedsskrivtet Minerva for Juli 1818.

Kjøbenhavn, 1818.
Trykt paa Hofboghandler Beekens Forlag;
hos B. Schlesinger.

Antiqvarisk = historiske Bemærkninger

ved

Finn Magnusen,

Professor.

I Junii Hæftet af dette Tidsskrift (S. 483 o. f.) findes en almindelig Udsigt, over vore hedenske Forfædres Karakter og Sæder, hvilken jeg ingenlunde kan dele med den lærde Forfatter, hvis fortjente Anseelse i vor literaire Verden netop bevæger mig til, at modsige nogle af hans Meninger, uden at den Agtelse, jeg føler mig skyldt ham, kunde afholde mig derfra. Forskjellige Meninger om Menneskeslægtens svundne Alder, kunne jo heller ikke i nogen

Maade give Anledning til personlige Stridigheder mellem dannede Mænd, til hvis Klasse Forfatterne stedse bør høre. Disse Bemærkninger skulle da ikke udgjøre noget fornærmeligt Stridsskrift, endskjøndt de i visse Maader ere stilede imod visse offentlige Yttringer over antiqvarisk-historiske Æmner, som jeg betragter fra andre Synspunkter.

Jeg fremsætter da allerførst den Bemærkning, at de gamle Germaner ingenlunde vare, eftersom Tacitus beskriver dem, hel civiliserede Folk. De havde derfor mange af de saakaldte Barbarers Lyder, men ikke desmindre mange store og efterlignelsesværdige Dyder, som de forroste samtidige Romere manglede, efter den nysnævnte ypperlige Forfatters Beretninger, af hvilke Landsdommer Dr. Baden, selv har givet os en god og med oplysende Anmærkninger forsynet Oversættelse *). Her regnes vore

*) C. C. Tacitus om Germaniens Beliggenhed, Sæder og Folkeslag, Khavn. 1795. Selv Adam af Bremen, siger (efter Einhard eller Eginhard) om de yngre hedenske Saxer: (de Danskes Naboer) at de vare fredelige hjemme, og sørgede for Stats-

Forfædre til Germanerne, med hvem de og sikkerlig vare nærbeslægtede, endskjøndt juſt ikke det ſelvſamme Folk. Tacitus havde ſelv ikke været i vore nordlige Lande, eller engang i Nærheden af dem; hans Efterretninger derom ere derfor meget ufuldkomne. Imidlertid ſkildrer han Svionerne, ſom mægtige i Mandſkab, Vaaben og Skibe, ſamt udgjørende en Stat, hvor Formue var i Agt og hvor Vaabens Brug ikke var almindelig tilladt, undtagen i Fejdetid *). Her herſkede altſaa en langt ſtørre Civiliſation end i Germanien. Æſtyerne eller Øſterſøens gothiſke Kyſtboere, der ſikkerlig tildels have givet vort Norden herſkende Nybyggere, lagde ogſaa mere Vind paa Korn og Frugter, end de øvrige mere dovne Germaner. Allerede længe før Tacitus (3 til 400

borgernes Held, med blid Velvillighed, Erant .. domi pacati et civium utilitatibus placida benignitate consulentes (H. E. I. 1). Ligeledes ſiger han, de havde gode Love og Sæder, ſamt at de manglede kun den rette kriſtne Tro.

*) Disſe Efterretninger om Sverrige ſom et ældgammel mægtigt Rige, ſtemmer vel overens med Ynglinge Saga.

Aar før Christi Fødsel) havde Pytheas skildret Skandinavien som et ordentlig beboet og dyrket Land med store Bygninger, hvis Indbyggere beskjæftigede sig med Korn- og Bi-Avl, Mjød- og Øl-Brygning, o. s. v. Disse Civilisationens Kjendemærker vare dog vist ikke Romerne at takke!

Heraf maa vi slutte med Grund, at vore Forfædre stode paa et højere Kulturtrin end de Germaner, som Romerne egentlig omgikkes med. — "At intet ungt Menneske, ja ingen Dreng var agtet hos dem, førend han havde begaaet et eller flere Mord," er en højst besynderlig Overdrivelse. Egentligt Mord ɔ: lønligt eller svigfuldt Drab afskyedes overhoved af vore Forfædre, men dog nægter jeg aldeles ikke, at Manddrab forefaldt alt for hyppig hos dem, hvortil en falsk Æresfølelse og Lovenes Ufuldkommenhed, der lod slige Forbrydelser affones ved Bøder, især vare Aarsag. Dog — lader os gribe i vor egen Barm. Have vi ikke endnu, uagtet Religionens og Lovgivningens strænge Forbud, de selv samme Ideer om Enekampe, som vore Oldefædre? Dersom alle det sidst forløbne Aarhundredes

Duel- og Mord-Historier bleve omhyggelig optegnede i Sagaskrivernes Maneer, til Efterretning for en Sagngrandsker, der efter 1000de Aar skulde bedømme Europæernes Karakter, saa vilde vel hans Skildring deraf neppe blive synderlig fordelagtigere end den, som Dr. Baden har givet af vore Stamfædre.

Klagen over den blandt Oldtidens Skandinaver, hyppige "Hoer, Voldtægt, og Blodskam," er dog sikkerligen langt mindre grundet. Den Agtelse, som Germanerne viste Fruentimmerne, og den Afsky, hvormed de ansaae Losagtighedssynder, er bekjendt af Tacitus. Den samme Berømmelse tillagdes siden Gother og Franker, selv af kristelige geistlige Forfattere, der opstillede dem som Monstre for de omvendte Romere. Engelstofts Skrift om Qvindekjønnets Kaar, og Skule Thorlacius's om Ægteskaberne i det gamle Norden, give rigtige Begreber om disse Gjenstande i Almindelighed. Polygamie har vel været tilladt i det hedenske Norden, ligesaavel som blandt Græker og Østerlændinger, men vi finde, at kun faa have benyttet sig af denne Tilladelse; ellers synes de i denne Henseende at have

fulgt Germanernes Skikke. I de sidste hedenske Tider tillodes egentlig Polygamie vel ikke, ligesom og Ægteskabsbaandene i det hele ansaaes for hellige. Dog synes det at have været en Mand tilladt, at afstaae sin Kone til en Anden. Men det skede dog visinck saare sjælden. Vil man paa denne Grund erklære de gamle Nordboer for rene Barbarer, saa fælder man den selv samme Dom over vore Dages Engelsmænd og Amerikanere, hvis Love medføre den samme Tilladelse, der ogsaa undertiden virkeligen benyttes. — Saavel Voldtægt som Blodskam vare sikkerligen meget afskyede af de hedenske Nordboer i deres Hjemstavn; — Sagaerne medføre vist nok ikke mange Beviser for den modsatte Paastand; — neppe saa mange i det hele, som det sidste Aarhundredes Højesteretsdomme i vore Riger indeholde. Middelalderens verdslige og kirkelige Love bevise ej mere end vore egne; de indeholde jo ikke historiske Facta. — Adam af Bremen og Wlnoth ere baade fremmede og mistænkelige Vidner *); den

*) Dog kan jeg ikke hos nogen af dem finde de paaberaabte Vidnesbyrd om hyppig Voldtægt, Blodskam eller Hor i det gamle Norden. Tvertimod roser

sidste er især aabenbare partisk mod Knud den helliges Fiender. Overhoved er det bekjendt, hvorledes de ældre katholske Missionairer have uforskyldt diffameret de Hedninge, der modsatte sig den truende Samvittighedstvang. — Selv i det 16de og de følgende Aarhundreder havde de denne Uvane, som blandt andet har indgydet hele Europa skjæve Begreber om de os samtidige Japaneseres Karakter.

Adam de Danske for deres Strænghed mod krænkede Qvinder, samt beretter udtrykkelig, at de Svenske straffede Voldtægt og Hor med Døden. — Svend Estrithsøns Giftermaal med Gyda, i en, som man foregav, af Katholikerne forbuden Slægtskabsgrad, vilde have været langt fra at kaldes Blodskam efter vore Begreber, som i den Henseende stemme med de hedenske, men ikke med de pavelige. — Adams Klager over slige Laster, som han kalder hedenske, (i 3 B. 20 K.) gjelde øjensynlig Bremerne selv under Erkebiskop Adelberts ukristelige og tyranniske Regjering. — Mærkværdigt er det, at nysnævnte Forfatter selv paa et andet Sted siger, at de Danskes udmærkede Sæder blot forderves ved de kristne Præsters Gjerrighed, Apud illos igitur tanta morum insignia, sola, ut compertum habeo, sacerdotum corrumpuntur avaritia.

Forf. Anm.

Det maatte tillades mig at give et kort Uddrag af Russen Golownkins nyeste Oplysninger herom. Efter at portugisiske Præster, som forhen vare blevne meget begunstigede af Rigets Regjering, havde, til Tak derfor, søgt at kuldkaste den og Landets herskende Tro til egen Fordels Fremme, omstøbe Folkets Love og Forfatning m. m. maatte naturligviis en heftig Forfølgelse mod de Kristne udbryde, og en blodig Borgerkrig opvækkes. En anden Følge heraf var Missionairernes Fordrivelse, og de undlode da ikke at skildre Japaneserne som svigfulde, troløse, utaknemmelige, hævngjerrige — kort sagt, med de sorteste Farver, saa at neppe nogen Menneskelig Skabning kunde tænkes at være saa forvorpen. I Europa har man antaget disse af Munkeraseriet udklækkede Beskyldninger for god Mynt. — Den faste Tro paa dem har igjen gjort Japansk Ondskab, Japansk Troløshed, til sædvanlige Talemaader. "Endelig, siger den redelige Golownkin, var det "forbeholdt mig af Skjæbnen, at erfare det modsatte i et Fangenskab af 27 Maaneder, og mine "Begivenheders Fortælling vil vist kunne overbevise "Europæerne om, at Japaneserne ikke ere det, hvad

"de holde dem for at være." — Vel kunne vi ikke vente, at et saadant Vidne opstaaer af Graven mod de fremmede Munke, som have bagtalt vore nordiske Forfædre, men vist nok kunne vi af troværdige Sagaer fremføre mange skjønne Træk af Dyd, Troskab og Ædelmod, uden at de vare saa stærkt indskjærpede af Religion og Love som i vore Tider. Overhoved have dog alle Tidsaldere fremavlet onde og slette Mennesker. Deres Antal er vel ikke stort mindre nu, end det var i Hedenskabet, men politiske og borgerlige Indretninger, især de strængt overholdte Kriminallove, maa nødvendigviis holde dem i større Tvang. Baade i ældre og nyere Tider finder man Exempler paa Troløshed, Forræderi mod Venner, lidenskabelig Hævnelyst — og andre af Dr. Baden ved enkelte Exempler anførte Laster. Slige og andre ægte barbariske Handlinger vise alle Tider os i Overflødighed. Var det være, at Gylaug lod en fangen Konge hænge *) end naar Spaniolerne stegte Kong Gva-

*) Det samme have de frie civiliserede Nord-Amerikanere i Aar gjort ved de saakaldte Indianeres krigsfangne Høvdinger. De maa altsaa være Barbarer!

timozin til døde? eller naar den af os beundrede tolvte Karl lod Gesandten Patkul, hans Stands Hellighed uagtet, paa det grusomste radbrække? — "De gamle foragtede al Folkeret," heder det endvidere. — Ligesom om man ikke havde gjort det selvsamme i vore egne Dage; — maaske opvise disse langt større Skjændigheder i dette Punkt end det mørke Hedenold. — Dog — — det er vel ikke raadeligt, at røre stærkere ved den Stræng.

I Henseende til Dronning Gunhilds paaankede Plumphed kan det anmærkes, at man neppe kunde vente andet af hendes Opdragelse blandt Finlapperne. Vel er det aabenbart, at Forfædrene havde et helt andet Begreb om Sædernes Finhed end vi; De brugte ikke saa mange Komplimenter, — men ingen kan derimod nægte, at de overgik os langt i Gjæstfrihedens Dyder.

"Harald Haarfager har maaske ikke været "stort bedre end den forræderiske svenske Konge "Ingild." Dog lægges det Nordmændene til Last, at de søgte at undgaae hans uretfærdige Undertrykkelse, i det han bemægtigede sig andre

Fyrsters Lande endog uden Paaskud af Hjemmel, og tilintetgjorde den ældgamle Odelsret ved at tilegne sig alle Landejendomme. Dette, mener da Dr. Baden, at de frie Nordmænd burde have taalt, uden at gribe til Vaaben, eller hævne slig Overlast, og uden at forlade Fædrelandet for at undgaae et paanødt Trældomsaag? — Vist er det, at Island befolkedes mest ved Virkningerne af den modsatte Tænkemaade, som i mine Øjne snarere hædrer end vanærer disse udvandrede Nybyggere.

Sagaerne fortælle vel om Bersærker eller Røvere, som i anarkiske Tider fældede (dog mest i Tvekamp) Fædre, Brødre eller Bejlere til de Piger, som de attraaede. Men at det var en almindelig Maade i den Tid, at "bide Struben over paa Folk" som der fortælles S. 490. er vist nok en drøj Usandhed. Jeg erindrer kun at have læst om en eneste Tildragelse af denne Art, i de Sagaer, jeg kjender. Om ikke Nødværge til Livets Redning kunde, efter Naturens Ret, strække sig til en slig Handling, er et andet Spørgsmaal. End mere ugrundet er dog den Beskyldning S. 491. at vor Oldtids Helte, fandt Velsmag

i Menneskekjød og Menneskeblod — men dette er — og hvem skulde vel-troe det? — langt mere beviisligt om de saa højligen civiliserede Grækker og Romere *). Ogsaa hos disse vedligeholdt Menneskeoffrene sig saare længe, endog tildels i en affkyeligere Skikkelse, end hos Nordboerne i Almindelighed, thi disse offrede kun udædiske Forbrydere, saa at deres Henrettelse alene afveeg fra vore Skikke deri, at det hed hos de gamle, at de offrede Udaadsmanden til Guderne, hos os derimod til Retfærdigheden **), skjøndt Sammenlignin-

*) See Anmærkningerne til den nylig udkomne 2den Tom. af Sæmunds Edda S. 923. og det der paaberaabte Sted af Plinius's Naturhistorie (28 B. 1 K.) — Forf. Anm.

**) Hakon Jarls overtroiske Sønnemord er det værste Exempel paa de nordiske Hedningers Menneskeofringer — men det er saare muligt, at den hele Beretning derom er kun et Munterdigt. Det er bekjendt, hvor forhadt han var og maatte være blandt de Kristne, men overhoved synes han rigtig nok, at have havt et ondt Hjerte. — Hans Fanatisme blev i øvrigt ovremægget af den Tvang, hvormed han nødtes til, at antage den kristne Tro, hvis aabenbare Forfølger han siden blev.

gen kunde udføres end nøjere, hvis jeg ansaae det for passende.

Forsaavidt blodige Offre vare forbundne med vore Fædres Tro, var den rigtig nok en Blod-Religion. Ogsaa var den, i Hedenskabets sidste Tider, især indrettet, ligesom den mahomedanske, til at opflamme den krigerske Aand. Dog antoge de gamle Nordboer, uden Hensyn hertil, Dydens Belønning og Lastens Straf, i et andet Liv, efter Verdens Undergang. Beviserne herfor, vilde være altfor vidtløftige her, men de skulle, hvis Lejlighed gives, fremsættes i et eget Værk, over den oldnordiske Gude- og Verdens-Lære. — Selv de Kristnes i sig selv saa fortreffelige Tro er, desværre! saa ofte bleven forvandlet til en Blod-Religion, og dens Misbrug har endog givet Anledning til langt større, skadeligere og skjændigere Afskyeligheder, end vore Forfædres Hedenskab, forsaavidt det er os bekjendt.

De hedenske Nordboer ere især berygtede for deres Krigstog mod de sydlige Lande, og Voldsomheder mod deres Indbyggere. Vi maa ikke glemme, at Sydboerne ikke vare et Haar bedre. Hvo

kjender ikke Roms uretfærdige Fremgangsmaade og forræderiske Planer til hele Europas Undertvingelse? I senere Tider var det de kristnede Franker, som først uden Foie anfaldt de hedenske Saxer, og Danske, under det Paaskud, at nøde dem til den kristne Troes Antagelse. I 32 Aar førte Karl den store til dette Øjemed de grusomste Undertrykkelseskrige. Man kan ikke tvivle om, at en stor Del Saxer og andre forfulgte Sydlændinge have i denne Tid flygtet her til Norden, og advaret Vore Fædre, for den truende Fare, af de mægtige, listige og herskesyge Naboer. Rimeligviis have de da viist Skandinaverne Søvejen til Nederlandenes og Frankerigs blomstrende Kyster, hvis Indbyggere da dyrt maatte undgjelde for Fædrenes Forbrydelser. Vistnok maatte de Kristne i den Tid, ved deres eget Forhold, være Hedningernes afskyede og erklærede Fiender. Det var ikke at undre over at disse, ligesom senere hen Kors- og Malthefer-Ridderne, ansaae det for Pligt, at krige mod dem, som truede deres Fædrenetro og Selvstændighed med Undergang. Med en mindre krigersk Aand havde vore Forfæ-

dre ogsaa sikkerligen fristet samme Skjæbne som de brave og fredelige Vender, Ester, Liflænder o. fl. den nemlig, at blive de triumpherende Munke-Ridderes erklærede Slaver. Hvo kjender ikke den fordærvelige Trældom, som lige indtil vore Dage har ligget haardt paa disse godmodige Folkeslag, som en haandgribelig Følge af Middelalderens humane Omvendelsesmaade! Undersøge vi de katholske Kristnes senere Fremgangsmaade i lignende Tilfælde, saa møde vi Portugisernes gruelige Fremfærd paa Indiens Kyster, ikke allene mod de indfødte hedenske Hinduer, men og mod en af Kristendommens ældste og agtværdigste Sekter, de saakaldte St. Thomas Kristne; — med Afsky og Forbauselse maa vi betragte Spaniolernes utrolige Barbarie og Ødelæggelser i America, denne Verdensdel, som en usel Præstehøvding i det vanslægtede Rom ikke bluedes ved at bortskjænke til evig Tid ved en Pergamentslap; — vi betragte med Harme de Afskyeligheder, som europæiske Kristne af alle Bekjendelser have udøvet mod Afrikas uskyldige Negre, henslæbte til det mest barbariske Slaveri paa fjernest Kyster, hvis retmæs-

sige Indbyggere først maatte udryddes ved Ild, Sværd og (i bogstavelig Forstand) ved glubske Hunde. See vi selv hen til vore Dage, hvilke Rædselsscener tilbyder da ikke det underkuede Hindostans Historie os? Undersøge vi, hvorledes nyere Kristne have handlet mod deres egne Troesforvandte, saa støde vi paa Scener, som det parisiske Blodbryllup, de franske Dragonader, den rædsomme Revolution, som straffede disse Forbrydelser i fjerde Led — — den spanske Inqvisitions og de katholsk-protestantiske Hexetribunalers Forfolgelser, der sandelig overgaae alle de Afskyeligheder, man med Ret eller Uret har villet paabyrde det oldnordiske Hedenskab *). — Alle disse gyselige Exempler ere dog vel ikke tilstrækkelige til at skildre de kristne Europæer overhoved som Barbarer! Fiat applicatio!

*) En liden indenlandsk, men ingenlunde fuldstændig Prøve paa de i det 17de Aarhundrede gjængse Hexeprocesser — som især grundedes paa Datidens usalige Meninger om Djævelens Natur og Magt — finder man i Wolffs Journal for Politik, Jul. 1818.
Fors. Anm.

Sandt er det at Islands republikanske Statsforfatning var svag og leed meget ved indbyrdes Uroligheder, men Landets naturlige Armod og øvrige Beskaffenhed, tilligemed en uklog Fordeling af den exekutive Magt, vare vel Hovedaarsagerne hertil. — Det er derimod vist, at Lovene, til indbyrdes Roligheds Fremme, overholdtes der strængere og ordentligere i Hedendommen end siden i Kristendommen. Islands sørgeligste Periode indtraf netop 2 til 300 Aar efter Kristendommens Indførelse, nemlig i den saakaldte Sturlunga Tid. Da først tabtes selv al Skygge af ordentlig Retspleje, hvorved alleslags Forbrydelser ret toge Overhaand. Næsten det selvsamme kan man sige om Norge, mestendels i den samme Tid. Da tog ogsaa Riddertidens Barbarie overhaand, i alle Europas Lande, dog især i Tydskland og Skotland. Man kunde altsaa ikke sige, at Kristendommen da havde synderlig forbedret disse Landets Tilstand eller Folkenes Sædelighed. — Dog udvikledes deraf den Spire, hvoraf de senere Slægters større Lyksalighed udsprang.

At Dr. Baden, hvis Undersøgelser i andre Henseender vidne om de mange kostelige Oplysninger, Sagaerne have givet ham, har kunnet overtale sig til det Forslag, at disses Udgivelse nu skulde standses, paa en Tid, da de mere og mere vinde lærde Udlændingers Agtelse, og bidrage saaledes især til den danske Litteraturs Hæder — det falder mig ganske ubegribeligt. Jeg tilstaaer, at de underrette os om mange slette Handlinger og sørgelige Begivenheder, men ogsaa derved give de os saare lærerige Bidrag til Menneskekundskab og sandfærdige Skildringer af Lidenskabens eller Overtroens beklagelige Følger, hvis rolige Betragtning vist ikke kan være uden Nytte. Paa den anden Side underrette de os om saare mange ædle Handlinger og skjønne Træk, som tildels allerede ere bekjendte af Mallings herlige Bog og af de trykte Sagaer, men mange flere skjules i hine endnu ikke udgivne eller oversatte Oldtidsskrifter. Erfaringen har viist, at et eneste Ulykkestilfælde (for ikke at nævne flere Aarsager) kan tilintetgjøre flere af disse mærkværdige Bøger for Samtid og Eftertid,

— Hvi skulde vi da ikke glædes ved et saadant Skrifts Redning fra Undergang, hvergang vi see det vandre frelst og forynget fra Bogtrykkerpressen ud i den vide Verden, som et levendegjort Vidne om Forfædrenes Aand og Daad? —

Dog — de Tider ere svundne, da den hedenske Radbod selv vilde give Slip paa Himmelens Glæder, naar man betog ham Haabet, om at samles der til sine elskede Fædre. Isteden for at velsigne de tappre Nordboere, der brøde de Slavelænker, som Sydboerne havde tiltænkt os og hele Europa, haane vi vore Fædre, hvem vi skylde al vor nærværende Lykke. De udsendte, efter Montesqvieux Bemærkning, de Helteskarer, som udbredte fornuftigt Frihedssind over Europa, og lagde Grunden til de endnu blomstrende Statsforfatninger. — Skulde vi selv da stedse vedblive at betragte dem blot som vilde og kannibalske Barbarer! Længe nok have Fremmede som Schlözer, Adelung, Rühs og flere, blottede for al rigtig Kundskab om vort Nordens gamle Sprog og Skrifter, bagtalt dets fordums Indvaanere. Deres Uvidenhed i denne Sag (deres øvrige Lærdom og Fortjenester ufortalte)

er erkiændt, og de staae ikke længer til Troende derom i den lærde Verden. Hvi skulde vi da lade os lede af ældre og nyere, fordomsfulde og ukyndige Fremmedes Domme om vore Fædre og vort eget Folk? — Kjende vi ikke nokfom Usandfærdigheden og Urimeligheden af de fleste Sydboers Sagn og Meninger om os selv og vore nordlige Naboer? Ville vi f. Ex. billige den beromte Pastorets for nogle Aar siden anstillede Betragtninger over Lovgivningen i Norge og Island, hvori det blandt andet hedder: "Hvad skal man vel fastsætte for Love i Lande, hvor den moralske Følelse er tilintetgjort og den physiske bedøvet, hvor al Forstandens og Tænkningens Aandskraft synes udtømt? — Skal man fastsætte Pengestraffe? Man har jo ingen Penge, og intet Middel til at erhverve dem. Eller Æresstraffe? Man har der ingen bestemte Begreber om Ære, der allerede forudsætte visse Grundbegreber ved foregaaende Eftertanke. Legems- eller Døds-Straffe? Mennesket lider der uophørligen, og Livet selv er ham en Pine. Eller Frihedens Forlis? Naturen selv tilsteder ham

kun dens halve Brug," o. s. v. *). Naar en af Frankerigs mest bekjendte Philosopher og lovkyndige Statsmænd saaledes om Norden kan skrive, hvad maa da vel de mindre dannede tænke! De tro formodentlig, ligesom Italienerne i Holbergs Tid, at Vi ikke ere rigtige Mennesker, men halve Bjørne, ligesom vi for nylig have læst i offentlige Blade, at Indbyggerne i en betydelig Fransk Stad fuldt og fast mene, at Protestanterne ere vanskabte Uhyrer, der kun have et Øje i Panden. — Vi kunne da ikke undres over, at fremmede Forfattere i den mørke Middelalder have nedskrevet og udbredt falske Meninger om disse Lande, hvis hedenske Indbyggere de maatte hade og frygte af deres ganske Hjerte!

---

*) See et libet Stykke, med Overskrift "Franskmændenes besynderlige Begreber om Norden" i Kiøbenhavns Skilderie for 1817. S. 890. I samme Blad har man læst lignende Engelske Beretninger om den danske Literatur, hvor dens Islandske Gren kun tilstaaes nogen Fortieneste. — Men — slige fremmede Dommes Navn er Legio!

Forf. Anm.

